

Addas remissvar över slutbetänkande Förändring genom försök (SOU 2023:94)

Adda AB, inklusive Adda Kompetens samt dotterbolaget Adda Inköpscentral AB, (nedan Adda) stödjer kommuner och regioner samt statliga myndigheter med strategisk försörjning av varor, tjänster och kompetens genom att erbjuda bl.a. ramavtal, dynamiska inköpssystem, rådgivning och utbildningar. Adda ägs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (98 %) och 256 kommuner (2 %).

Nedan återfinns en sammanfattning och redogörelse av Addas ställningstaganden och synpunkter kopplat till förslagen i utredningen. I övrigt ställer sig Adda bakom SKR:s remissvar SKR2024/00124.

Sammanfattning

Addas remissvar är avgränsat till betänkandets innehåll i avsnitt 12 "Försöksverksamhet för att motverka välfärdsbrottslighet".

Adda tillstyrker utredningens förslag

- att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att kartlägga vilka myndigheter som bör ingå i en försöksverksamhet med informationsdelning mellan statliga myndigheter, kommunala upphandlande myndigheter och inköpscentraler vid upphandling av tjänster inom individ- och familjeområdet, och
- att regeringen bör verka för att försöksverksamheten genomförs och att de statliga myndigheter som har identifierats i kartläggningen deltar i den.

Addas ställningstagande och synpunkter

Välfärdsbrottslighet inom offentlig upphandling, särskilt inom individ- och familjeomsorgstjänster, som innebär otillbörligt utnyttjande av kommunala medel för egen vinning, är en stor samhällsutmaning.

Adda är av uppfattningen att en viktig framgångsfaktor för att bekämpa denna typ av brottslighet är att kontrollera leverantörerna vid upphandlingstillfället samt vid avtalsuppföljningen när upphandlingen avslutats. De kontroller av leverantörerna som görs i dagsläget av upphandlande myndigheter är inte tillräckligt omfattande och avtalsuppföljningen varierar mellan olika myndigheter.

Det finns stora utmaningar för upphandlande myndigheter att tillämpa och använda möjligheterna i upphandlingslagstiftningen fullt ut och för att begränsa oseriösa leverantörers medverkan i offentliga upphandlingar.

En av utmaningarna för upphandlande myndigheter är att få tillgång till relevant information om leverantörer på ett effektivt sätt, eftersom denna information ofta är spridd över flera olika myndigheter. I dagsläget finns inte något samlat system för informationsutbyte. För att

få tillgång till all information om en leverantör måste upphandlande myndigheter begära ut handlingar från varje enskild myndighet och sedan sammanställa denna information.

Därför har Adda lämnat förslag till förbättrad informationsdelning mellan inköpscentraler, upphandlande myndigheter och statliga myndigheter för att effektivt kunna utesluta oseriösa leverantörer från upphandlingar. Detta inkluderar förslag om att genomföra en försöksverksamhet för att utforska och utveckla dessa processer. Den föreslagna försöksverksamheten kan ge ny kunskap om hur information på ett effektivt sätt kan delas mellan statliga myndigheter och kommunala upphandlande myndigheter samt inköpscentraler så att de oseriösa aktörerna kan sorteras bort i ett tidigt skede i upphandlingsprocessen. Erfarenheterna kan även komma till nytta vid upphandlingar inom andra områden än individ- och familjeomsorgen i den kommunala sektorn.

Adda tillstyrker utredningens bedömning att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att kartlägga vilka myndigheter som bör ingå i en försöksverksamhet med informationsdelning mellan statliga myndigheter, kommunala upphandlande myndigheter och inköpscentraler vid upphandling av tjänster inom individ- och familjeområdet.

Mot bakgrund av att det parallellt pågår andra utredningar med liknande syfte, såsom En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43) och En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (SOU 2024:25), kan det finnas samordningsfördelar som påverkar vilken myndighet som bör utses till uppdragsansvarig för kartläggningen.

Adda tillstyrker också utredningens bedömning att regeringen bör verka för att försöksverksamheten genomförs och att de statliga myndigheter som har identifierats i kartläggningen deltar i den.

Utöver att Adda förordar ovan försöksverksamhet är Adda mycket angelägen om att Adda, och andra privaträttsliga subjekt som är upphandlande myndigheter/enheter, får en laglig grund för att behandla personuppgifter som kan vara en del av den information som delas mellan Adda och de aktuella myndigheterna i försöksverksamheten.

Adda har framfört sina synpunkter och ställningstaganden kopplat till detta i Addas remissvar avseende En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43)¹.

Med anledning av att förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling samt föreslagna författningsändringar föreslås träda i kraft tidigast den 1 oktober 2025 skickade Adda tidigare i år, tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett par kommuner, andra inköpscentraler samt Svenskt Näringsliv, in förslag till föreskrifter till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).² Adda föreslår i skrivelsen att IMY beslutar om ett generellt undantag från huvudregeln i artikel 10 i dataskyddsförordningen, genom att ta fram föreskrifter som möjliggör för andra än myndigheter att behandla

¹ Se bilaga Addas remissvar SOU 2023 43 En samordnad registerkontroll.

² Se bilaga Förslag föreskrifter IMY.

personuppgifter som rör lagöverträdelser vid upphandling och avtalsuppföljning. Dock har förslaget avslagits av IMY³, varför Addas angelägenhet i denna fråga påtalas även härigenom.

Remissvaret har beslutats den 15 april 2024 av Addas chefsjurist Åsa Edman och Addas tf. VD Åsa Granat efter handläggning av bolagsjurist Ebba Bertilsdotter och Anna Larsson.

³ Se bilaga Avslag föreskrifter IMY.